

MÚSICA

La guitarra. Dos segles d'història (3)

Bernardo Garcia - Huidobro (guitarrista)

Traducció Montse Carbó
Joventuts Musicals de Sabadell

MÚSICA ESPANYOLA PER A GUITARRA

Una de les figures cabdals de la música espanyola de tots els temps és **Manuel de Falla** (Cadix 1876-Altigracia, Argentina 1946), un dels primers grans compositors espanyols després de segles de decadència, el qual va convertir-se en un símbol per a les generacions posteriors. La seva influència impulsarà l'evolució de les avantguardes, a partir d'una lectura particular de l'essència de la tradició. A més, se'l considera pare del nacionalisme musical espanyol perquè va aconseguir recuperar per a la música culta, les formes i l'esperit del folklore hispà sense caure en el tòpic i sense renunciar en cap moment als corrents musicals més innovadors de la música del seu temps. El seu primer acostament a la música espanyola fou epidèrmic i a través de la sarsuela, tan de moda en aquells moments. Tanmateix, la seva estada a París i l'amistat amb Paul Dukas, Isaac Albéniz, Claude Debussy i Maurice Ravel van ser fonamentals per a la seva formació musical, ajudant-lo a reforçar la tècnica, prendre contacte amb l'impressionisme i conèixer la música de Stravinski, sense trair mai, però, la seva personalitat ni el seu aprofundiment en la música popular espanyola, tal com demostren obres com *Siete canciones Populares Españolas* i *El Amor Brujo*, entre d'altres. La guerra civil torbà sensiblement la seva tasca; malgrat tot, pogué acabar el 1938 una sèrie d'*Homenajes* a músics admirats i estimats com Dukas i Debussy, i la *Pedrelliana*, dedicada a Felip Pedrell, amb els quals pretenia conformar una suite per a orquestra, integrada per versions orquestrals dels *Homenajes* publicats.

Joaquín Rodrigo (1902-1998), prolífic compositor, l'obra del qual es caracteritza per la combinació d'un ús refinat de les arrels populars, una gran originalitat instrumental i un lirisme delicat, representa la continuïtat del Nacionalisme hispà musical. Tot i que per la seva edat pertany a la generació de la República, les seves obres el situen al marge de l'estètica i dels objectius d'aquest grup. Malgrat la seva educació francesa i alemanya, ben aviat es decantà pel que s'ha anomenat "casticisme", corrent musical caracteritzat per la simplicitat i una actitud menys rigorosa. Cec des dels tres anys a conseqüència d'una diftèria, orientà la seva vida vers l'estudi de la música, iniciant la seva formació a València, d'on marxà el 1927 per perfeccionar els estudis a París amb Paul Dukas. En aquesta ciutat féu amistat amb altres músics com Ravel, Poulenc, Honegger, Manuel de Falla i Ricard Viñes. Tornà a Espanya el 1939, al final de la guerra civil, just quan la majoria de companys de generació marxaven a l'exili. De fet, les característiques de la seva música eren totalment compatibles amb l'estètica oficial, com es veu a la seva obra més significativa i exitosa, *Concierto de Aranjuez* per a guitarra i orquestra, estrenat a Barcelona el 1940. El gènere més conreat per Rodrigo fou el del concert per a diferents instruments: piano, violí, violoncel, arpa i flauta. Entre les seves obres orquestrals destaca *Fantasia para un Gentilhombre*, per a guitarra i orquestra. Cal fer esment, així mateix, de les seves cançons amb textos de poetes espanyols i de les seves obres per a piano, d'una depurada tècnica.

Regino Sainz de la Maza (1896-1981), guitarrista i compositor, fou el primer catedràtic de guitarra al Real Conservatorio Superior de Música de Madrid i acadèmic de la Real Academia de Bellas Artes, i amic personal dels principals músics espanyols del segle XX, molts dels quals van escriure obres per ser interpretades per ell, com el mateix *Concierto de Aranjuez* de Joaquín Rodrigo. Juntament amb Andrés Segovia, se'ls pot considerar dos dels concertistes de guitarra més importants del segle, per les seves qualitats artístiques i tècniques, amb les quals atorgaren un nou protagonisme a aquest instrument. Cal, a més, tenir en compte la seva tasca com a compositor, dedicada exclusivament a la guitarra, en clau nacionalista espanyol, caracteritzada pel refinament.

Miquel Llovet (1878-1938) fou el deieble predilecte de Francesc Tàrraga. Oferí el seu primer recital a Màlaga l'any 1900, amb tant d'èxit que fou convidat a tocar davant de la família reial a Madrid. Aconseguí fama internacional després del concert que va oferir a París el 26 de gener de 1905 al saló Washington Palace. Va actuar per Europa, Sud-Amèrica i els Estats Units, obtenint nombrosos èxits a tot arreu i convertint-se en un dels guitarristes més influents del seu temps, fins al punt de ser el primer a gravar amb micròfon l'any 1926. Llovet no fou només un virtuós sinó també un fi transcriptor i arreglista d'obres per a guitarra, com mostren les harmonitzacions i arranjaments per a guitarra de les *Cançons Populares Catalanes*, exemple del seu talent i delicadesa. Morí a Barcelona durant la guerra civil a l'edat de 59 anys a causa d'un atac de pleuresia i no, tal com s'ha dit, a causa d'un bombardeig.